

SUVALKIJOS SOCIALINĖS GLOBOS NAMŲ 2023 – 2025 METŲ KORUPCIJOS PREVENCIJOS PROGRAMA

1. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Suvalkijos socialinės globos namų (toliau – Globos namai) 2023 – 2025 metų korupcijos prevencijos programos (toliau - Programa) paskirtis - užtikrinti nuolatinį, veiksmingą, ilgalaikį ir nuoseklų korupcijos prevencijos, ir kontrolės priemonių planavimą bei įgyvendinimą, šalinant prielaidas korupcijai Globos namuose atsirasti ir plisti. Ši programa orientuojasi į korupcijos sąlygų, rizikų mažinimą ir šalinimą, taip pat rizikų valdymą bei atsakomybės už korupcijos pobūdžio teisės pažeidimus įgyvendinimą.

2. Programa parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos 2002 m. gegužės 28 d. įstatymu Nr. IX-904, Lietuvos Respublikos nacionalinės kovos su korupcija 2015–2025 metų programa, Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo įstatymu, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos korupcijos rizikos valdymo ir skaidrumo didinimo 2020 – 2025 metų programa, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos ir jai pavaldžių įstaigų korupcijos prevencijos 2023 – 2025 metų veiksmų planu, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro patvirtintu 2022 m. balandžio 15 d. įsakymu Nr. A1-288 „Dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ ir kitais teisės aktais, reglamentuojančiais korupcijos prevencijos veiklą.

3. Programa įgyvendinama pagal Globos namų 2023 – 2025 metų korupcijos prevencijos programos įgyvendinimo priemonių planą (toliau – Priemonių planas).

4. Programa paruošta 3 metų laikotarpiui.

5. Už Programos ir jos Priemonių įgyvendinimą atsakingas Globos namų direktorius, asmenys, atsakingi už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą Globos namuose, padalinių vadovai.

6. Už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą atsakingi Globos namų darbuotojai, paskirti Globos namų direktoriaus įsakymu.

7. Pagrindinės Programoje vartojamos sąvokos:

7.1. *Korupcija* – piktnaudžiavimas įgaliojimais siekiant naudos sau ar kitam asmeniui viešajame ar privačiame sektoriuje;

7.2. *Korupcijos prevencija* – sisteminga veikla, kuria siekiama didinti viešojo ir privataus sektorių atsparumą korupcijai ir kuri apima korupcijos rizikos veiksnių nustatymą, įvertinimą, šalinimą ir (ar) mažinimą, sudarant bei įgyvendinant korupcijai atsparios aplinkos kūrimo priemonių sistemą;

7.3. *Korupcijos rizika* – tikimybė, kad viešojo ar privataus sektoriaus subjekto veiklos srityje gali pasireikšti korupcija;

7.4. *Korupcijos rizikos valdymas* – viešojo sektoriaus subjekto vidaus kontrolės sudedamoji dalis, apimanti korupcijos rizikos veiksnių nustatymą, įvertinimą ir priemonių, kurios mažina korupcijos riziką, parinkimą, jų įgyvendinimą, pasiektų rezultatų vertinimą;

7.5. *Korupcijos rizikos veiksniai* – priežastys, sąlygos, įvykiai, aplinkybės, dėl kurių gali pasireikšti korupcijos rizika;

7.6. *Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas* – procedūra, kuria nustatomi korupcijos rizikos veiksniai viešojo sektoriaus subjekto veikloje;

7.7. kitos sąvokos naudojamos taip, kaip yra apibrėžtos Korupcijos prevencijos įstatyme.

8. Korupcijos prevencijos principai:

Korupcijos prevencija įgyvendinama vadovaujantis šiais principais:

8.1. *Teisėtumo* – korupcijos prevencijos priemonės įgyvendinamos laikantis Lietuvos Respublikos Konstitucijos, įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimų bei užtikrinant pagrindinių asmens teisių ir laisvių apsaugą. Korupcijos prevencijos subjektai turi užtikrinti, kad savo veiksmais ar neveikimu jie nesudarys sąlygų korupcinio pobūdžio teisės pažeidimams;

8.2. *Visuotinum* – korupcijos prevencijos subjektais gali būti visi asmenys;

8.3. *Sąveikos* – korupcijos prevencijos priemonių veiksmingumas užtikrinamas derinant visų korupcijos prevencijos subjektų veiksmus, keičiantis subjektams reikalinga informacija ir teikiant vienas kitam kitokią pagalbą;

8.4. *Nuolatinumo* – korupcijai atsparios aplinkos kūrimo priemonių veiksmingumas užtikrinamas nuolat tikrinant ir peržiūrint korupcijai atsparios aplinkos kūrimo priemonių įgyvendinimo rezultatus;

8.5. *Proporcingos korupcijos prevencijos veiklos* – korupcijos prevencijos veikla turi būti vykdoma atsižvelgiant į viešojo sektoriaus subjekto dydį ir (ar) administracinius pajėgumus, o priemonės taikomos tik tos, kurios būtinos korupcijai atspariai aplinkai sukurti;

8.6. *Subsidiarumo* – už korupcijos rizikos valdymą pirmiausia atsakingi patys viešojo sektoriaus subjektai ar privataus sektoriaus subjektai;

8.7. *Skaidrumo* – korupcijos prevencijos veikla turi būti vieša ir suprantama, atvira visuomenei;

8.8. *Asmens teisių apsaugos* – korupcijos prevencijos veikla turi būti vykdoma užtikrinant teisinio reguliavimo tikrumą ir stabilumą, apsaugant asmenų teises ir teisėtus interesus, vadovaujantis asmens duomenų teisinės apsaugos reikalavimais;

8.9. *Įtraukimo* – į korupcijos prevenciją įtraukiama pilietinė visuomenė.

9. Programa padės vykdyti kryptingą korupcijos prevencijos politiką, siekiant užtikrinti skaidresnę, veiksmingesnę ir viešesnę Globos namų darbuotojų veiklą, įgyvendinant socialinius, ekonominius bei sveikatos priežiūros valdymo procesus.

2. KORUPCIJOS GLOBOS NAMUOSE SITUACIJOS ANALIZĖ

10. Globos namų veiklos situacijos analizė apima išorinius ir vidinius veiksnius, kylančias grėsmes ir galimybes įstaigoje.

11. Įvertinus aukščiau pateiktus veiksnius, Globos namuose korupcija galima šiose veiklos srityse:

11.1. disponuojant neveiksnių, ribotai veiksnų ar veiksnų, bet negalinčių savarankiškai disponuoti, asmenų turtu bei piniginėmis išlaidomis;

11.2. asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo srityje;

11.3. organizuojant ir vykdant viešųjų pirkimų procedūras;

11.4. atliekant kitas viešojo administravimo ir paslaugų teikimo funkcijas.

3. KORUPCIJOS GLOBOS NAMUOSE PASIREIŠKIMO PRIELAUDŲ ANALIZĖ

12. Globos namų veiklos situacijos analizė atliekama vadovaujantis institucinio strateginio planavimo aplinkos analizės principais ir apima išorinių ir vidinių veiksnų, grėsmių ir galimybių analizę.

13. Atsižvelgiant į Globos namų vykdomos veiklos procedūras bei procesus, galimos šios korupcijos pasireiškimo prielaidos:

13.1. ekonominės – santykinai maži Globos namų darbuotojų atlyginimai, lyginant su kitų sektorių darbuotojų atlyginimais;

13.2. visuomenės pilietiškumo stoka – piliečiai (tiek Globos namų darbuotojai, tiek suinteresuoti asmenys ar Globos namų gyventojai) ne visuomet žino, kas yra korupcija, o tai sąlygoja piliečių pasyvumą antikorupcinėje veikloje bei korupcijos apraiškų toleravimą darbinėje srityje;

13.3. teisinės – kurios apima teisės aktų, kontrolė sistemų netobulumą, kokybės trūkumą, kuris grindžiamas dažna teisinės bazės kaita;

13.4. vadybinės – nepakankamai skaidrus sprendimų priėmimo procesas, nesivadovaujama asmeninės atsakomybės principais, nėra viešai skelbiami padaryti pažeidimai;

13.5. specifinės korupcijos prielaidos Globos namuose:

13.5.1. sprendimų, kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo, priėmimą;

13.5.2. konfidencialios informacijos naudojimą;

13.5.3. neišsamiai reglamentuotos atskirų Globos namų darbuotojų funkcijos, sprendimų priėmimo tvarka bei atsakomybė;

14. Įvertinu aukščiau nurodytus veiksnius bei korupcijos pasireiškimo prielaidas, Globos namuose korupcija galima šiose veiklos srityse:

14.1. organizuojant ir vykdant viešųjų pirkimų procedūras;

14.2. disponuojant neveiksnių, ribotai veikusių ar veikusių, bet negalinčių savarankiškai disponuoti, asmenų turtu bei piniginėmis lėšomis;

14.3. asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo srityje;

14.4. įsisavinant Europos Sąjungos paramos lėšas ar valstybės projektų finansavimą;

14.5. statybų ir remonto srityje;

14.6. maitinimo paslaugų srityje;

14.7. atliekant kitas viešojo administravimo ir paslaugų teikimo funkcijas.

4. GALIMOS KORUPCIJOS PASEKMĖS GLOBOS NAMUOSE

15. Nevykdant veiksmingos ir kryptingos antikorporcinės politikos, korupcijos reiškiniai gali pažeisti visuomeninius, darbinius santykius, dėl ko Globos namuose gali išryškėti šios pasekmės:

15.1. gali pablogėti teikiamų socialinės globos ir asmens sveikatos priežiūros paslaugų kokybė;

15.2. gali atsirasti socialinė įtampa, sumažėti visuomenės (paslaugų gavėjų, suinteresuotų asmenų) pasitikėjimas teikiamomis socialinės globos ir asmens sveikatos priežiūros paslaugomis;

15.3. gali sumažėti gyventojų pasitikėjimas darbuotojais, o kartu įstaigos prestižas visuomenėje;

15.4. vykstantys viešieji pirkimai pažeidžiant Viešųjų pirkimų įstatymą ir / arba neracionalus biudžeto lėšų naudojimas.

5. PROGRAMOS TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

16. Programos tikslai:

16.1. sukurti prevencijos priemonių sistemą, padedančią plėtoti sistemos ryšius Globos namų padalinių lygmeniu, užtikrinti skaidrumą ir atvirumą vykdant viešuosius pirkimus, disponuojant neveiksnių, ribotai veikusių ar veikusių, bet negalinčių savarankiškai disponuoti asmens turtu bei piniginėmis lėšomis;

16.2. sumažinti korupcijos mąstą bei šalinti korupcijos pasireiškimo prielaidas, įgyvendinant neišvengiamos atsakomybės už neteisėtus veiksmus principą;

16.3. didinti visuomenės antikorporcinį sąmoningumą, netoleranciją korupcijos apraiškoms, skatinant Globos namų darbuotojų bei suinteresuotų asmenų skaidrų ir sąžiningą veikimą, Globos namų atžvilgiu;

16.4. siekti, kad Globos namai ne tik formaliai įgyvendintų paskirtas korupcijos prevencijos priemones, bet taip pat aktyviais veiksmais rodytų iniciatyvumą antikorporcinėje srityje, per viešumo prizmę, atveriant Globos namuose vykdomos veiklos duomenis (viešieji pirkimai, finansinės ataskaitos, darbuotojų darbo užmokesčio dydis ir pan.).

17. Programos uždaviniai:

- 17.1. išanalizuoti ir nustatyti veiklos sritis, kuriose yra palankiausios sąlygos korupcijai atsirasti ir plisti;
- 17.2. visomis priemonėmis (teisinėmis, socialinėmis, ekonominėmis) užtikrinti veiksmingą ir kryptingą ilgalaikę korupcijos prevencijos organizavimo, įgyvendinimo ir priežiūros kontrolę;
- 17.3. atskleisti korupcijos priežastis, sąlygas ir jas šalinti;
- 17.4. užtikrinti teikiamų paslaugų skaidrumą;
- 17.5. skatinti antikorupcinio švietimo programų diegimą ir nepakantumą korupcijos apraiškoms;
- 17.6. kurti antikorupcinę įstaigos kultūrą, motyvuojant Globos namų darbuotojus elgtis sąžiningai, pranešti apie galimas korupcijos veikas atitinkamoms institucijoms ar asmenims;
- 17.7. viešai skelbti informaciją Globos namų internetinėje svetainėje apie korupcijos prevencijos priemonių planą, jo įgyvendinimą, antikorupcijos veiksmus ir pasiektus rezultatus.

6. KORUPCIJOS PREVENCIJOS STRATEGINĖS NUOSTATOS

- 18. Strateginės korupcijos prevencijos kryptys – korupcijos prevencija ir antikorupcinis švietimas.
- 19. Apibrėžti Globos namų viešųjų pirkimų komisijos kompetencijos ir atsakomybės ribas, daugiausia dėmesio skiriant išankstiniam viešojo pirkimo sąlygų įvertinimui.
- 20. Skatinti Globos namų darbuotojus ir kitus asmenis pranešti apie piktnaudžiavimus Globos namuose, apsaugoti pranešusį asmenį nuo neteisėto poveikio.
- 21. Sudaryti galimybę Globos namų gyventojams ar jų artimiesiems, globėjams / rūpintojams telefonu, el. paštu ar kitomis priemonėmis anonimiškai pranešti apie korupcinius pažeidimus.
- 22. Užtikrinti skaidrų Globos namų biudžeto lėšų paskirstymą ir administravimą.
- 23. Informuoti visuomenę apie atskleistus korupcijos atvejus ir piktnaudžiavimą pareigomis.
- 24. Sėkmingas ir tikslingas Programos nuostatų vykdymas sietinas su asmeniu (-mis) (toliau – Atsakingas asmuo), kuris atsakingas už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą Globos namuose.
- 25. Globos namuose Atsakingas asmuo įgyvendina šias korupcijos prevencijos bendrąsias priemones:
 - 25.1. teisės aktų nustatytais atvejais ir tvarka organizuoja ir (ar) atlieka atsparumo korupcijai lygio nustatymą;
 - 25.2. tvarko ir (ar) nagrinėja vidiniu informacijos apie pažeidimus teikimo kanalu gautą informaciją apie pažeidimus, renka ir kaupia nuasmenintus statistinius duomenis, susijusius su gautų pranešimų skaičiumi, ir sistemina tų duomenų nagrinėjimo rezultatus;
 - 25.3. organizuoja ir atlieka Globos namų darbuotojų viešųjų ir privačių interesų deklaravimo ir viešųjų bei privačių interesų derinimo praktikos kontrolę ir stebėseną;
 - 25.4. kontroliuoja, kaip Globos namų darbuotojai laikosi antikorupcinio elgesio standartų, konsultuoja juos antikorupcinio elgesio klausimais;
 - 25.5. teisės aktų nustatytais atvejais ir tvarka organizuoja ir (ar) atlieka korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą;
 - 25.6. rengia korupcijos prevencijos programą bei veiksmų planą, pagal kompetenciją atlieka jo įgyvendinimo stebėseną;
 - 25.7. teisės aktų nustatytais atvejais ir tvarka atlieka teisės aktų projektų antikorupcinius vertinimus;
 - 25.8. sudaro pareigybių, dėl kurių teikiamas prašymas Lietuvos Respublikos Specialiųjų tyrimų tarnybai pateikti informaciją, sąrašą arba organizuoja jo sudarymą;
 - 25.9. pagal poreikį ir kompetenciją atlieka kitas funkcijas, gerinančias korupcijai atsparią aplinką.

26. Antikorupcinis švietimas turi būti neatskiriama švietimo dalis, siekiant puoselėti asmens dorovę, ugdyti pilietiškumą, asmens teisių ir pareigų visuomenei ir valstybei sampratą, ir įgyvendinti korupcijos prevenciją. Antikorupcinio švietimo metu siekiama mažinti, ugdyti ne tik individualią bet ir kolektyvinę atsakomybę. Globos namų darbuotojai dalyvauja seminaruose, paskaitose.

7. KORUPCIJOS PREVENCIJOS EFEKTYVUMO NUSTATYMAS IR SIEKIAMI REZULTATAI

27. Korupcijos prevencijos efektyvumas (rezultatyvumas) nustatomas vadovaujantis šiais kiekybiniais ir kokybiniais rodikliais:

27.1. įvykdytų ir neįvykdytų Programos įgyvendinimo Priemonių plano priemonių skaičiumi;

27.2. Programos Priemonių plano įgyvendinimui nustatytais terminais;

27.3. Globos namų darbuotojų, dalyvavusių paskaitose apie korupcijos prevenciją, skaičius;

27.4. darbuotojų nusižengimų korupcijos atžvilgiu skaičius;

27.5. anoniminių ir oficialių pranešimų apie tariamus nusikaltimus skaičiumi ir santykiu;

27.6. ištirtų pažeidimų, susijusių su korupcija, skaičius;

27.7. viešų pranešimų, atlikus analizę, nustatytus korupcijos atvejus, skaičius.

28. Programos siektini rezultatai:

28.1. didinti nepakantumą korupcijai;

28.2. sumažinti korupcijos pasireiškimo tikimybę;

28.3. išaugęs Globos namų darbuotojų sąmoningumas ir realių korupcijos keliamų grėsmių supratimas;

28.4. pagerinti korupcijos prevencijos Globos namuose organizavimą;

28.5. padidinti visuomenės pasitikėjimą Globos namais bei jo vykdoma veikla;

28.6. užtikrinti korupcijai atsparią aplinką Globos namuose.

8. PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS, STEBĖSENA IR ATSKAITOMYBĖ

29. Programos uždaviniams įgyvendinti sudaromas programos priemonių įgyvendinimo Priemonių planas (1 priedas), kuris nustato priemones, tikslus, jų vykdymo terminus bei vykdytojus.

30. Korupcijos prevencijos Globos namuose Priemonių planas yra neatskiriama šios Programos dalis. Jis tvirtinamas ir atnaujinamas Globos namų direktoriaus įsakymu atsižvelgiant į galimas ar nustatytas korupcijos pasireiškimo sritis ir šios Programos įgyvendinimą.

31. Programoje numatytų priemonių įgyvendinimo koordinavimą, korupcijos prevencijos proceso organizavimą bei kontrolę vykdo asmuo, atsakingas už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą Globos namuose.

32. Už Programoje numatytų priemonių įgyvendinimą pagal kompetenciją atsako Globos namų direktorius.

9. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

33. Globos namų direktorius įsakymu paskiria asmenį, atsakingą už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą Globos namuose.

34. Korupcinė situacija vertinama ir korupcijos prevencijos Programos nuostatos bei jos vykdymo Priemonių planas peržiūrimas ir esant poreikiui, pildomas kiekvienas metais.

35. Ši Programa skelbiama Globos namų internetinėje svetainėje.

36. Su Programa ir jos Priemonių planu Globos namų darbuotojai supažindinami ESAUGOS programoje.